

Els comtes-reis catalans

El Compromís de Casp

Tal i com es veu en el gravat que hem tret de l'obra «La Iniquitat de Casp» de Lluís Domènech i Muntaner, a la mort de Martí I l'Humà, hagués hagut d'heretar (si s'acceptés la línia bastarda), el jove Frederic. Però els descendents naturals no tenien dret a ésser hereus de la corona. Per tant, aquest quedava descartat, i requeien tots els drets d'amunt Lluís d'Anjou, duc de Calàbria, nét de Joan I per línia femenina. Però hi havia una llei que anul·lava els drets successoris als pretenents per aquesta línia, així doncs, tampoc Lluís d'Anjou podia seure al tron català. D'aquesta manera, i segons les lleis que regien aleshores, era hereu legal i per dret de la corona catalano-aragonesa en Jaume d'Urgell, besnét d'Alfons III el Benigne; en canvi, en el Parlament de Casp, s'ignoraren els drets d'aquest i s'anomenà successor en Ferran d'Antequera, nét de Pere III el Cerimoniós per línia femenina i bastarda.

Per tal de decidir qui seria el nou rei, a la mort de Martí I es reuniren a Casp tres representants de cada regne confederat de la corona. Tres per Aragó, tres per València i tres per Catalunya que representava endemés les Balears, Sardenya i Sicília. Entre els compromissaris del regne de València hi havia Sant Vicens Ferrer, un dels darrers seguidors del Papa Luna, Benet XIII. A aquest li interessava molt que s'entronitzés a Catalunya la dinastia dels Antequera, ja que també li eren fidels, i així manaria (almenys espiritualment) en els dos regnes més grans de la Península. Així doncs, a la primavera de 1412 es reuniren a Casp els nou compromissaris designant com a rei a Ferran, que havia estat educat a Castella, en els costums castellans, enloc d'anomenar en Jaume d'Urgell, català de soca-rel. Aquest, aconsellat per la seva mare que li deia: «Fill, o rei o res», s'aixecà contra Ferran d'Antequera, però no trobà l'ajuda necessària dels catalans i s'hagué de fer fort a Balaguer, capital del seu comtat, on més tard cauria presoner del d'Antequera, empresonant-lo a una masmorra del castell de Xàtiva, fins a la fi dels seus dies. Jaume d'Urgell ha passat a la Història amb el renom d'«El Dissortat».

ULL VIU... I FORA ERRADES!

Una nova secció inaugurarem aquest mes en la nostra Revista: la que ens ha d'ajudar a perfeccionar el nostre català (escrit i parlat). Diverses suggerències se'ns havien fet en aquest sentit i així creiem que podran quedar complagudes, a més de que també nosaltres ho considerem molt interessant.

El Sr. Ramon Munné, de Granollers, autoritat reconeguda en aquest camp, ha acceptat desinteressadament i amb satisfacció la nostra petició. Serà, per tant, el qui des d'ara es farà càrrec d'aquesta secció. Agraïm molt sincerament la seva deferència i generositat.

Hem observat, al número 24 de la nostra revista, entre d'altres errades, una combinació **els hi** usada erròniament.

Tothom sap que, en la llengua parlada, és molt habitual usar **els hi** a tort i a dret. No ens ha d'estranyar, doncs, que també s'usi indegudament en molts escrits.

I, per això, hem escollit avui aquesta errada per tal d'inaugurar aquesta nova secció.

Els gramàtics repeteixen contínuament que el plural del datiu **li** és **els** i no pas **els hi**. Així, si diem, per exemple, amb el complement indirecte en singular, **li hem escrit una carta**, cal dir, amb el complement indirecte en plural **els hem escrit una carta**, però mai no dir ni escriure **els hi hem escrit una carta**.

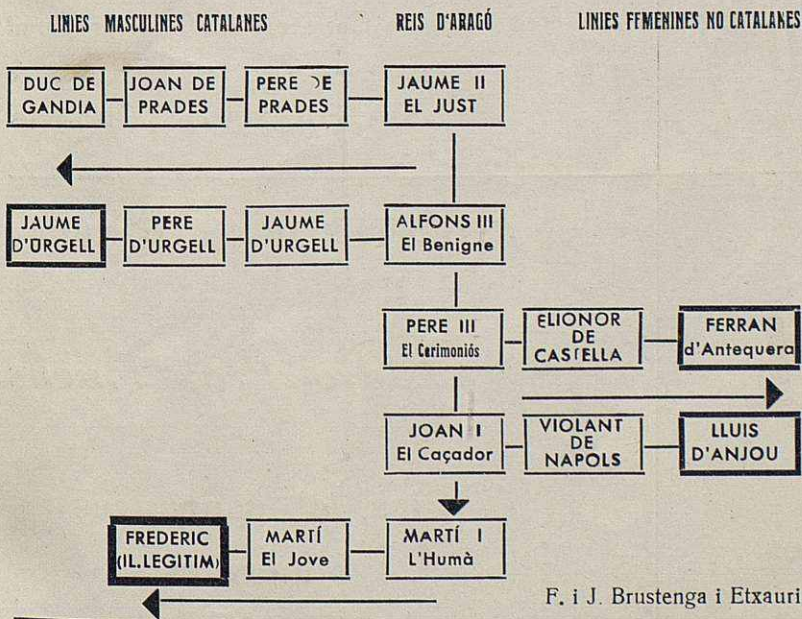
Cal també recordar que la combinació **els hi** no sols és usada erròniament en lloc del datiu **els**, sinó encara en substitució d'altres combinacions pronominals, com **els ho**, **els els**, **els la**, etc. Així, direm o escriurem, **l'han demanat** (el llibre), però no **els el volem deixar**, com acostumem dir o escriure.

Com diu Pompeu Fabra, **ens**, **us** i **els**, datius, es corresponen, en aquelles proposicions en què si el complement indirecte fos **ens** o **us**, aquests no anirien seguits de cap altre pronom (**ens escriu, us escriu**), el complement indirecte **els** tampoc no ha d'anar seguit de cap altre pronom (**els escriu**); en aquelles proposicions en què si el complement directe fos **ens** o **us**, aquests anirien seguits de **ho**, **hi**, **el**, etc. (**ens ho dona, ens hi posa, ens el pren**, etc.) el complement indirecte **els** ha d'anar seguit de **ho**, **hi**, **el**, etc. (**els ho dona, els hi posa, els el pren**, etc.).

Per tant, tinguem present que:

a ens o us	correspon	els
a ens ho o us ho	correspon	els ho
a ens hi o us hi	correspon	els hi
a ens el o us el	correspon	els el
a ens la o us la	correspon	els la
a ens els o us els	correspon	els els
a ens les o us les	correspon	els les
i a ens en o us en	correspon	els en

M.

F. i J. Brustenga i Etxauri

CARPINTERIA MECANICA

Andrés Torner

El Rieral

Tel. 23

Santa Eulalia de Ronsana

BOLSAS

Y

TOLDOS PLÁSTICO

DYDPLAS

Torras y Bages, 72 (int.)
Teléfono 270 11 94
GRANOLLERS